

A Networkshop '99 számítástechnikai konferencia 2. rész

A Nyíregyházi Tanárképző Főiskolán március 29. és április 1. között megtartott konferencia *tartalomszolgáltatási szekcióján* elhangzott előadásokból készült összeállításunk első részét előző számunkban közzeltük. Az írás anyagát a konferencia nyitó napjára megjelent CD-ROM-ról és annak internetes frissítéséből válogattuk.

Lapunkban főként a tartalomszolgáltatási szekcióban elhangzott előadásokat és műhelymunkát részesítettük előnyben, mert szakmánk informatikai vonatkozásait ezek érintik leginkább, de más szekciók könyvtári szolgáltatásokhoz is kötődő előadásait, mint pl. az adatbázis-kezelés általános kérdéseiről szólókat sem tévesztettük szem elől, s talán nem meglepő, hogy más területeken hasznosítható tapasztalatkincse miatt helyet kapott a válogatásban a borászati adatbázist bemutató előadás (amely egyébként a tartalomszolgáltatási szekcióban hangzott el).

Tartalomszolgáltatás átvitt és konkrét értelemben: Szabadon hozzáférhető tartalomjegyzék-szolgáltatások a Weben (Tóth Gábor, Veszprémi Egyetem Központi Könyvtár)

Az előadásban olyan szolgáltatásokról esett szó, amelyek nem saját fejlesztésűek, azaz nem a Veszprémi Egyetem könyvtárában készültek, sőt – kettő kivételével – nem is hazai adatbázisok, vagyis nem arról esett szó, hogy technikailag hogyan működtethető egy ilyen szolgáltatás, hiszen az előadó csak felhasználóként találkozott velük. *Kitűnő alapot kínált viszont az előadás ahhoz, milyen szempontok alapján lehet eldönteni, mit érdemes ajánlani a könyvtárhasználó olvasóknak.*

Az előadás alapja az az összeállítás volt, amely az egyetemi könyvtár honlapján, a <http://www.vein.hu/library/ve/toc-hun.htm> címen látható. Huszonnyolc, a hálózaton elérhető szolgáltatást gyűjtöttek össze, és egységes szempontok alapján sorolták fel őket. Annak, hogy bekerült-e egy szolgáltatás ebbe a gyűjteménybe vagy nem, két kritériuma volt. Az első az ingyenesség, a második, hogy tartalomjegyzék-szolgáltatásnak nevezhető-e az adott adatbázis.

Az ingyenesség fontos rangsorolási szempont. A könyvtár az egyre súlyosbodó anyagi körülmények és a növekvő folyóiratárak miatt már 1995-től elkezdte rendszeresen használni a tartalomjegyzék-szolgáltatásokat. A pénzügyi lehetőségek azóta sem jobbak, tehát ezek közül is csak a szabadon használható, ingyenes szolgáltatásokat tudják igénybe venni. Pontosabban azokat is, amelyekben például a keresés még ingyenes vagy ahol a teljes adatbázis egy része regisztráció

nélkül is hozzáférhető bármely felhasználó számára. Természetesen tudnak róla, és használnák is szívesen az olyan drága, teljes szövegű, illetve a cikkek kivonatait tartalmazó szolgáltatásokat, mint a Current Contents Connect, OCLC Firstsearch, UMI Proquest Direct, Periodical Contents Index stb.; illetve azokat a dokumentumküldő szolgáltatásokat, amelyek adatbázisai többek közt a tartalomjegyzék-szolgáltatásokra épülnek, de még a keresés sem ingyenes bennük. Az utóbbiak közül – kivételként – mégis szerepel a jegyzékben a Swetscan szolgáltatása, amely kedvező ára miatt még a hazai felsőoktatási könyvtárak számára is megfizethető, emiatt szinte valamennyi egyetemi és sok fiskolai könyvtárban elérhető.

A tartalomjegyzék-szolgáltatások tudományos folyóiratok, szaklapok tartalomjegyzékét teszik elérhetővé az olvasók számára. Vagyis közlik, hogy az adott lap adott számában ki milyen című munkát publikált. Ez a hálózaton hozzáférhető szolgáltatásoknál azt jelenti, hogy ha az adatbázisban feldolgozott bármely lap címére rákattintunk, akkor megjelenik az elérhető évfolyamok jegyzéke. Ezek közül bármelyiket kiválasztva megkapjuk az elérhető számok felsorolását, s megtekinthetjük a kiválasztott szám tartalomjegyzékét. Tehát egy kényyszerű, illetve egy formai, külső kritérium alapján került be egy-egy szolgáltatás az összeállításba.

A szolgáltatások vizsgálata, a jelenlegi helyzet

A már régóta létező nyomtatott változatokban (gondoljunk csak a „klasszikussá” vált Current Contents-re) kereshettünk a szerzők nevére és a tárgyszá-

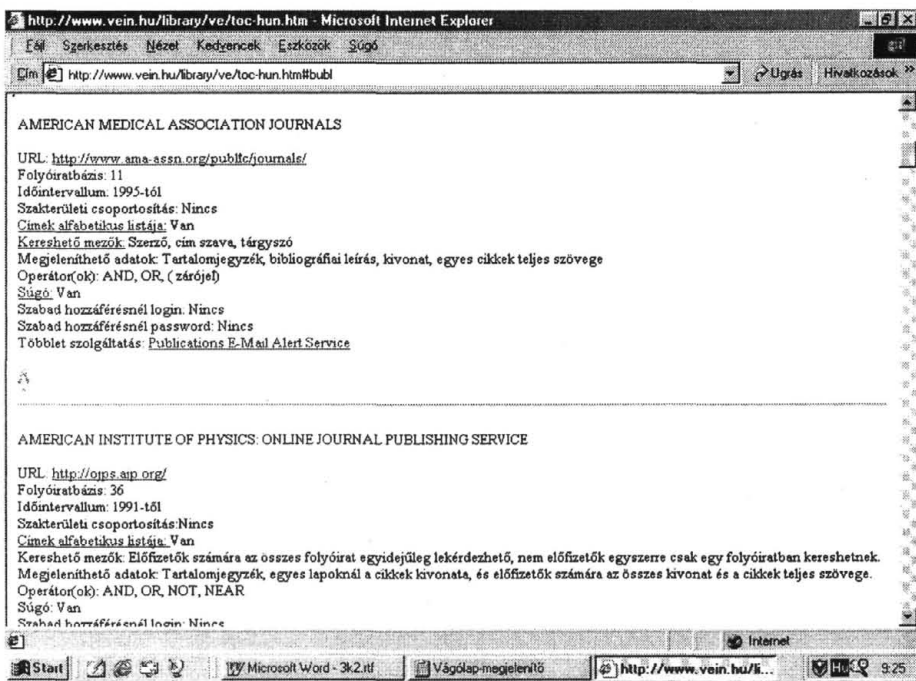
vakra is egy-egy adott számon belül, illetve a kumulatív indexek révén az egész éves anyagban. De ha csupán ennyit tudnának ezek a szolgáltatások, ez még nem indokolná, hogy felkerüljenek a hálózatra. A számítógép ugyanis lehetőséget ad arra, hogy a tartalomjegyzékekben szereplő tetszőleges adatmezők elemeire, tetszőleges kifejezésre vagy ezeknek a kifejezéseknek egy részére gyorsan és eredményesen tudjunk keresni. Azaz a nyomtatott tartalomjegyzékektől eltérően már nem kell az egymás után megjelenő számok mindegyikét egyesével végigböngészni ahhoz, hogy megtaláljuk az általunk keresett információt. Ráadásul ezt nem egy, hanem több tíz, több száz, sőt több ezer folyóirat egyszeri keresésével tehetjük meg. Eredményül pedig (a különféle szolgáltatásoktól függően) nemcsak a tartalomjegyzékek, hanem a cikkek kivonata, sőt a publikáció teljes szövege is azonnal elérhető az olvasó, a felhasználó számára. Vagyis mennyiségi és minőségi váltás tapasztalható a nyomtatott változathoz képest, de – ahogy azt tapasztalhatjuk – hol a mennyiségi, hol a minőségi előnyök dominálnak, és kevés szolgáltatásnál fordul elő egyszerre mindkettő.

A szolgáltatások neve és internet-címe mellett a következő adatok szerepelnek:

- mekkora a szolgáltatás folyóiratbázisa, azaz mennyi lapot dolgoz fel?
- mikor indult a szolgáltatás, azaz mi a legkorábban feldolgozott lap nyomtatott változatának megjelenési éve?
- csoportosították-e a feldolgozott lapokat szakterület szerint?
- csoportosították-e a feldolgozott lapokat betűrend szerint?
- ha lehetséges a keresés, melyik adatmezők szavaira kereshetünk?
- melyik adatelemek jeleníthetők meg az egyes szolgáltatásoknál?
- több szóból álló keresőkérdés esetén milyen logikai, helyzetjelölő operátorok segítségével kapcsolhatók össze az egyes szavak?
- a keresés során felmerülő problémákhoz adnak-e segítséget ún. súgóoldalak megadásával?
- a szolgáltatás használatához a belépéskor meg kell-e adni valamilyen „login”-t?
- a szolgáltatás használatához a belépéskor kell-e adni jelszót?
- milyen további, többletszolgáltatással várják a szolgáltatók a felhasználókat?

Az elemzésekből sok következtetés vonható le. A szolgáltatások neve alapján, illetve címdaluk megtekintése után megállapítható, milyen intézmény vagy szervezet adatbázisáról van szó. Ebből a megközelítésből az derül ki, hogy a kiadók felettébb aktívak ezen a téren: próbálják megtapasztalni, mi az, amit érdemes a hálózaton megjeleníteni úgy, hogy a hagyományos, a nyomtatott termékeiket továbbra is el tudják adni az elektronikus szolgáltatások mellett. A tudományos társaságok is az elsők között ismerték fel a hálózat nyújtotta lehetőségeket, s ezek közé tartozik saját folyóirataik tartalomjegyzékeinek, esetleg a cikkek kivonatainak vagy a teljes cikkeknek az elektronikus publikálása. Vannak olyan szolgáltatások, amelyeket könyvtárak működtetnek, köztük a két úttörő hazai kezdeményezés a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem könyvtárának és a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja könyvtárának szolgáltatása.

E két példából az látható, hogy jó szakmai háttérrel kis anyagi ráfordítással is lehet értéket teremteni.

A tartalomjegyzék-szolgáltatások nagyobb része több tudományterület folyóirataival foglalkozik, s ezeket szakterület szerint is csoportosítja szolgáltatásában. Egy-egy szakterületre szorítkoznak a tudományos társaságok vagy kisebb, szakosodott kiadók tartalomjegyzék-szolgáltatásai. Fontos következtetések vonhatók le az időhatárok megállapításából: a feldolgozott folyóiratok megjelenési évszámából is látható, hogy az internet 1995 táján, a World Wide Web megjelenésével vált igazán elterjedté. Bár – ahogy azt a szakirodalmi közlések is igazolják – az olvasók a retrospektív anyagot is igényelnék, a tartalomjegyzék-szolgáltatások jellegükből adódóan elsősorban kurrens szolgáltatások, azaz csak a legújabb irodalomhoz nyújtanak hozzáférést.

Annak vizsgálatából, hogy mekkora a feldolgozott folyóiratok száma az egyes adatbázisokban, a várakozásoknak megfelelően az derült ki, hogy a kis számú folyóiratot tartalmazó adatbázisok száma a legnagyobb, míg a nagy folyóirat-bázisú szolgáltatások száma alacsony.

Milyen mélységű információt nyújtanak az egyes szolgáltatók? A felsorolásból kiderül, hogy a szolgáltatások felénél közlik minden egyes cikknek a kivonatát is, míg öt adatbázisban a publikációk teljes szövege is elérhető. Lényeges következtetéshez juthatunk, ha e két eredményt összevetjük. Eszerint a nagy adatbázissal dolgozó szolgáltatásoknál nincs reális esély arra, hogy a hivatkozásnál mélyebb információt szolgáltatassanak a keresés eredményeként. Ez érthető, hiszen kevesebb lenne az igény arra, hogy a publikáció másolatát a felhasználó megrendelje magának. A szűkebb folyóirat-állománnyal dolgozó szolgáltatók viszont már mélyebb információval segítik a felhasználót. A kivonat, illetve a teljes cikk közreadása természetesen a szerzői jogi kérdések tisztázását igényli, illetve a

szolgáltató részéről annak eldöntését, hogy ez mennyire csökkenti az esetleges nyomtatott változat eladásának esélyeit. Felhasználói oldalról természetesen megvan erre az igény, az olvasók a szolgáltatásoktól a lehető legtöbb információt várják. Ha már a teljes cikket nem is olvashatják, legalább a kivonathoz szeretnének hozzájutni.

Milyen lehetőségeket nyújtanak a különböző szolgáltatások a keresésre? A szolgáltatások kétharmadánál adott a lehetőség az összes folyóirat egyidejű lekérdezésére, ami remélhetőleg a későbbiek során a többi adatbázisnál is megoldható lesz. Az is kiderült az összehasonlításból, hogy az adatmezők közül a szerző nevére és a cikk címének szavaira keresés lehetősége az adatbázisok többségénél már adott. Az lenne az ideális, ha emellett még a tárgyszóra, illetve a kivonat szavaira is lehetne keresni mindegyik adatbázisban. A több szóból álló keresőkérdés megfogalmazásakor az adatbázisok nagyobb részénél alkalmazhatók a logikai operátorok, és a kérdés pontosítására helyzetjelölő operátorokat is használhatunk. A gyors és eredményes keresés fontos segédletei lehetnek a súgó képernyők. Végül a fenti kérdésekre adott válaszok ismeretében azt kell eldöntönnünk, hogy valóban tartalomszolgáltatásnak nevezhetők-e ezek a szolgáltatások?

Tulajdonképpen mindegyik nyújt másodlagos, bibliográfiai információt, de ez még csak a könyvtári katalógusokkal tenné egyenértékűvé ezeket az adatbázisokat. Ám azzal, hogy a szolgáltatások felénél a kivonat is hozzáférhető, már túllépünk ezen a szinten. Persze az ideális az lenne, ha a cikkek teljes szövegéhez hozzá lehetne férni, de annak a felhasználónak, aki gyorsan szeretné megszerezni a legteljesebb információt, ma még nem az ingyenes szolgáltatások között kell ilyen céllal keresnie, sőt valószínűleg *a közeljövőben sem ez lesz a jellemző*. Egy téma, egy szakterület legfrissebb szakirodalmának a követésére viszont tökéletesen alkalmasak ezek az adatbázisok, és mivel jellegéből adódóan kurrens szolgáltatásokról van szó, ezért a hálózat ideális eszköz e szolgáltatások közvetítésére.

Érdeemes megvizsgálni azt is, hogy a *különböző szolgáltatások folyóiratai között mennyi átfedés van*. Mivel ezeknél a szolgáltatásoknál az egyik használata nem zárja ki a másik használatát, ezért nem sorsdöntő kérdés annak eldöntése, hogy melyik adatbázisban keresünk. A gyakorlat az, hogy az összes adatbázisban keressük a kért információt.

Ez azért is előnyös, mert mindegyik adatbázis más-más különleges szolgáltatással csalogatja a felhasználót, így a sok apró előnyből ki lehet hozni olyan eredményt, ami hasonlít az online szolgáltató központok adatbázisaiban vagy az előfizetéses szolgáltatásokban folytatott keresés eredményéhez, amelyek a leggyorsabb, legrelevánsabb, legteljesebb információt adják – ám komoly összegeket kell fizetni használatukért. Ami ott egy helyen megtalálható térítési díj ellenében, azt sok helyről ugyan, de össze lehet szedgetni – ingyen.

Milyen változások várhatók a jövőben?

Milyennek képzeljük az ideális tartalomjegyzék-szolgáltatást? Egyidejűleg kereshetőek legyenek az összes feldolgozott lap cikkei – a szerző, a cikk címének szavai, a kivonat szavai, illetve tárgyszavak alapján. A keresőkérdés szavait kötött

deszkriptorként vagy a logikai és a helyzetjelölő operátorok közös alkalmazásával lehessen megfogalmazni. Az esetleges problémák megválaszolásához online sűgő álljon rendelkezésre. A talált cikkek kivonatai is hozzáférhetőek legyenek. Az áttekinthetőséget a folyóiratok betűrendes, illetve téma szerinti indexével ajánlja. Igény esetén e-mailen keresztül témafigyelést is szolgáltasson.

Az elemzett huszonnyolc szolgáltatásból a kritériumok alapján két ideálisnak nevezhető adatbázist találunk (BUBL Journals, Springer LINK). Azaz: vannak még fejlődési lehetőségek.

Hazai viszonylatban várakozással tekinthetünk a kiadók aktivitásának növekedése elé. Végre megvalósult (az OSZK munkatársainak köszönhetően) az Időszaki Kiadványok Repertóriumuma offline (CD-ROM) változata. Bár nem ingyenes, de megfizethető, és a tervek szerint félévente frissítik. Ha pedig a jövőben az a – könyvtárak számára kedvezőtlen – változás következne be, hogy az imént felsorolt szolgáltatások mindegyike előfizetéssé válik, akkor gondolkodni kell és érdemes azon, hogy *egy kiválasztott szolgáltatást több könyvtár közösen fizessen elő*.

Ezek a szolgáltatások jelenthetnek segítséget a könyvtárak, kutatók, olvasók számára abban, hogy lépést tartsanak a nyomtatásban és elektronikus változatban megjelenő információk tömegével. Persze azt is szem előtt kell tartani, hogy nem ezek jelentik a gyógyírt minden felmerülő bajra; de a technológia fejlődésével, a hálózatok kiépülésével és a hozzáférési lehetőségek szélesedésével ideális szolgáltatássá válhatnak a tájékoztatásban és a tájékozódásban.

Leleőhelyszolgáltatás osztott katalogizálási bázison (Balázs László–Koltay Klára)

(Az előadás a központi szolgáltatások használhatóságát s ezek orientáló szerepét is feszegette, tanulságai túlmutatnak a jelenlegi állapoton. – F. L.)

A több, korábban is jelenlévő és használt lehetőség összekapcsolásával, továbbfejlesztésével létrejött program kettős célt szolgál: a Corvina-könyvtárak (vagyis a Corvina/Voyager integrált könyvtári rendszert használó könyvtárak, VOCAL-tagok) adatbázisai közötti kétoldalú rekordcsere-kapcsolatokat egységes, szervezett, osztott katalogizálással kívánja alakítani, amely bibliográfiai, besorolási és tárgyszó-adatbázisok közös építését teszi lehetővé, majd ezen a bibliográfiai rekordbázison, de az osztott katalogizálástól függetlenül minél szélesebb körre kiterjedő leleőhely- és könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatás elindítását célozza.

Előzmények a katalogizálási együttműködés terén

A jelenlegi VOCAL-tagok számára már évek óta adott az a lehetőség, hogy katalogizálási munkájuk közben más adatbázisokból online módon lehívassanak rekordokat. Az átvétel közvetítésére saját online katalógusfelületüket használhatják minden olyan esetben, ha az átvétel forrása más, Corvina vagy Z 39.50 szerveren szolgáltatott adatbázis, illetve helyi építésű „háttéradatár”. Az átvételre kijelölt tételek (rekordok) közvetlenül a katalogizálási modul szerkesztő-

ablakába kerülnek, ahonnan a szükséges kiegészítések után a helyi adatbázisba menthetők. Ez az átvételi folyamat eléggé kézenfekvő ahhoz, hogy a legtöbb könyvtárban napi gyakorlattá vált a rekordátvétel. A könyvtárak egy-két „kedvenc” Corvina adatbázis mellett leggyakrabban a USMARC formátumra konvertált MNB és a Library of Congress rekordokat használják.

A rendszernek nyilvánvaló előnyei mellett két alapvető hátránya van. A katalogizáló egyszerre csak egyetlen másik könyvtár rekordkészletét láthatja. Ha itt nem talál számára szükséges leírást, egyesével kell továbblépnie adatbázisról adatbázisra, ami túlságosan időigényes művelet; s nem csoda, ha az első néhány sikertelen keresés után a katalogizáló a művek eredeti leírása mellett dönt. Minden könyvtár gyakorlatában kialakult, melyik az a néhány katalógus, amelynek rekordkészletéből merít, számtalan más lehetőséget figyelmen kívül hagyva.

A másik nehézség abból adódott, hogy a tagkönyvtárak adatbázisai a bibliográfiai rekordok besorolási tételeinek egységesítésére önálló, a bibliográfiai rekordokhoz kapcsolt besorolási adatrekordokat használnak. Mielőtt a katalogizáló az elkészült vagy áttemelt bibliográfiai rekordot az online katalógusba menthetné, a besorolási tételeket a meglévő adatbázisban már meglévő besorolási rekordokhoz hasonlítja, és gyakran új rekordokat kell készítenie azokról a tételekről, amelyek eddig nem fordultak elő. A technikai lehetőség ugyan adott besorolási adatok rekordjainak áttemelésére, de ennek folyamata túl bonyolult, emiatt a katalogizálók egyszerűbbnek tartották saját besorolási rekord elkészítését, s általában eltekintettek az átvételtől.

A VOCAL osztott katalogizálási rendszer célja

A VOCAL osztott katalogizálási rendszernek (amely több mint fél éves tesztelési időszak után épp a konferencia ideje óta működik tényleges adatbázison alapuló üzemmódban) elsődleges célja a rekordmásoláson alapuló katalogizálás lehetőségeinek kitágítása egy, minden részt vevő könyvtár rendelkezésére álló, teljes rekordkészletet tartalmazó online módon frissített adatbázis létrehozásával. Az adatbázis a bibliográfiai leírásokon túl maga is tartalmaz besorolásiadatrekordokat a személy-, testületi és konferencianevek, egységesített és sorozati címek, valamint a tárgyszavak egységesítésére.

A rendszer kialakításakor figyelembe vették a korábbi tapasztalatok fő tanulságát: csak akkor lehet számítani jó együttműködésre, ha az a partnereknek előnyöket nyújt anélkül, hogy integritásukat, eddig elért eredményeiket veszélyeztetné, ha nem jár lényeges strukturális változtatásokkal. A katalogizáló csak abban az esetben fogja más intézmények rekordjait használni, ha az átvételükhöz szükséges idő kevesebb, mint amit egy új rekord létrehozására kell szánnia, és ha a VOCAL adatbázis fenntartása kevesebb energiát emészt fel, mint ami a rekordimportokkal megtakarítható.

A külső forrásból származó, felhasználható besorolási adatrekordok hiánya minden tagintézmény számára azt jelenti, hogy katalogizáló munkájának jelentős részét erre a területre fordítja. Ez a tény és a katalógusok egységesítését célzó munka lényegéből fakadó kívánalmak a VOCAL program egyik központi kérdésévé tették egy közös besorolási adatbázis kialakítását. A bibliográfiai rekordok cseréje „csak” időt takarít meg, míg a besorolási adatok közös, a helyi katalogi-

záló munka során keletkezett új rekordokról és kiegészítésekről, új utalókról azonnal tájékoztatni tudó adatbázisa lehetőséget ad a kooperációra e téren, és hatékony eszköze lehet a katalogizálási gyakorlat egységesülésének is.

A közös adatbázisban rejlő bibliográfiai leírásgyűjtemény kézenfekvő módon kínálja a lehetőséget lelőhelyinformációk szolgáltatására. Az adatbázis és az azt külső felhasználók számára szolgáltató felület tervezésénél ezt a célt is szem előtt tartották a fejlesztők.

A rendszer felépítése

A VOCAL rendszer alapját a helyi besorolási adatrekordokkal kontrollált USMARC formátumú adatbázisok képezik. A katalogizálási munka nagyon hasonlít a VOCAL bevezetését megelőző gyakorlathoz. A katalogizálók a megszokott munkafelületen egy új mentési opcióval találkoznak, és a korábbi munkafolyamatok is a megszokott módon folytathatók tovább. Csupán két alapvető új szabályt kell betartaniuk: az első és legfontosabb, hogy mielőtt egy dokumentum leírását elkezdik, nemcsak a saját katalógusukban, hanem a VOCAL adatbázisban is ellenőrizniük kell, létezik-e már, és ha ott megfelelő rekordot találnak, azt kell „nyersanyagként” felhasználniuk, a rekord azonosítójának megváltoztatása nélkül. A másik kívánalom, hogy alapértelmezettként az új mentési opciót használják, amely az új és a módosított rekordokat egyszerre menti a saját és a VOCAL adatbázisba. A VOCAL adatbázisban közvetlenül csak az adatkarbantartók dolgoznak. A háttérben a következő folyamatok zajlanak:

1. A katalogizáló nem talált felhasználható leírást, ezért új rekordot készít a helyi rendszerben, és menti mindkét adatbázisba.
2. A besorolási adatok automatikus ellenőrzése valószínűleg megállítja a mentési folyamatot, és a katalogizálóknak az új bibliográfiai rekordhoz néhány új besorolási rekordot kell készítenie. Ezeket is menti mind a helyi, mind a VOCAL adatbázisba.
3. Amikor az új bibliográfiai rekordot a feldolgozó elmenti, meg kell erősítenie az összekapcsolást az új besorolási adatokkal a helyi adatbázisban, míg a VOCAL adatbázisban ez automatikusan megtörténik.
4. Ha a VOCAL adatbázisba került bibliográfiai leírásra szüksége van egy másik intézménynek, átmenti a helyi katalogizálás szerkesztő felületére.
5. A rekordot helyi példányadatokkal és tárgyszavakkal egészítik ki, az idegen tárgyszavakat törlik.
6. A bibliográfiai azonosító megtartásával ismét elmentik a helyi és a VOCAL adatbázisba egyaránt.
- 6.a. A helyi mentéskor a helyi adatbázis számára szükség lehet új besorolási rekordokra. A katalogizáló eldöntheti, hogy valamelyik módosított helyi rekordot használja fel vagy a VOCAL authority rekordját.
- 6.b. A VOCAL mentési folyamat ismét automatikus: a bibliográfiai mezők nagy része aktualizálódik, míg néhány mező (ETO-jelzetek, tárgyszavak, lelőhelyinformációk) esetében az új adatok a régiékhöz mellé fródnak.

A VOCAL rendszerben zajló katalogizálási munkára e folyamatok a legjellemzőbbek, de néhány egyéb mentési opció, mint a „VOCAL-ba ment”, „OPAC-

ba ment”, „munkafájlba ment” a bibliográfiai és besorolási rekordok sokirányú mozgását teszik lehetővé.

A használt modell számos előnyt nyújt anélkül, hogy jelentősen megterhelné a katalogizálókat: a központi adatbázis mind bibliográfiai, mind besorolásiadatok tekintetében az összes helyi adatbázis aktuális állapotát tükrözi, és technikailag könnyű rekordexportot kínál. És megbízható lelőhelyinformációkat, alapot adva ezzel könyvtárközi és dokumentumszolgáltatási kapcsolatok automatizálására. Mindezt a központi adatbázis oldaláról nézve automatizált folyamatok teremtik meg, amelyek akkor is életben tartják a rendszert, ha nem áll jelentős munkaerő a központi adatbázis rendelkezésére.

Az automatikus folyamatok használatának természetesen vannak hátrányai is: önmagukban nem tudják megakadályozni a helyi adatbázisokból érkező besorolási adatok variáns formáinak egymásmellettségét. Megfelelő eszközt nyújtanak azonban ahhoz, hogy összegyűjtsék az alapanyagot egy magas színvonalú, koherens katalógushoz, amely a katalogizálási szabványok és a helyi szabályozás pontos betartása és a központi katalógus szerkesztésére áldozott munka árán válik valósággá.

Ez a modell nem ígéri, hogy a katalogizálás könnyű, akár kiegészítő munkaerőre is rábízható munkává válik. A katalogizálóknak jól képzett és magas színvonalú munkát végző szakembereknek kell maradniuk, akik megszabadulva az azonos adatok újra és újra leírásának nyűgétől, az adatbázisok koherenciáját növelő besorolási adattárak szerkesztésére és a retrospektív adatbevitelre is kellő energiát fordíthatnak.

Az adatbázis minőségének megőrzését még egy automatizmus segíti. Az adatbázis első feltöltése során kialakulhatnak ugyanazt a dokumentumot feltáró duplumrekordok, hiszen a közös munka elkezdése előtt, bár adott volt az átvétel lehetősége, sokszor előfordult, hogy ugyanazt a dokumentumot több helyen is leírták. Ez zavaró lehet (különösen egy-egy nagyobb találati halmazt adó keresés során), ezért a háttérben folyamatosan fut egy program, amelyik minden rekordot megvizsgál, van-e párja. Ha igen, összeolvasztja a két rekordot, ebben az esetben nem kell az adatbázis építéskor tisztázni a rekordok azonosságának kritériumait, hanem egy folyamatosan változtatott kritériumrendszer is alkalmazható, amivel a menet közben összegyűjtött tapasztalatok is figyelembe vehetők a munka során.

Az adatbázis tartalma

1) Bibliográfiai tételek

Az osztott katalogizálás a tagok eddigi rekordbázisán indul, amely széles skáláját vonultatja fel a dokumentumoknak: a társulásnak tagja három általános gyűjtőkörű egyetemi könyvtár, viszonylag hosszú gépi katalogizálási és kölcsönzési múlttal és ennek megfelelően jelentős, több százezres rekordállománnyal.

A KLTE kötelempéldányai a magyar anyag szisztematikus jelenlétét szavatolják 1986-ig visszamenően, és *jelentős az MNB-ben nem reprezentált, 1976 előtti dokumentumtermés feltártsága.*

Az 1900–1976 közötti időszakból: JATE – 84.000 tétel, KLTE – 39.000 tétel, RTA – 30.000 tétel; 1800–1900 között: JATE – 9100 tétel, KLTE – 2500 tétel,

RTA – 24000 tétel, 1800 előtt: JATE – 3000 tétel, KLTE – 250 tétel, RTA – 12.000 tétel)

A tudományegyetemek tanszéki és intézeti könyvtárai, illetve a társulásokhoz tartozó szakkönyvtárak révén bizonyos szakterületek az átlagosnál erősebben képviseltek, ezek közé tartozik a matematika, az anglisztika–amerikanisztika, a germanisztika, az irodalom- és történettudomány, a keleti népek története, kultúrája, a képző- és iparművészet, az erdészet és az orvostudomány.

-Az adatbázis jelentős folyóiratállományt tartalmaz, és érdemes felfigyelni néhány speciális dokumentumtípus jelenlétére: CD-ROM (150 tétel), zenei CD-k (2600 tétel), kották (300 tétel), önálló vagy hagyományos műveket kiegészítő Internet-dokumentumok (260 tétel), videodokumentumok (500 tétel), történeti és művészeti értékű grafikái, ill. fotógyűjtemény. *Szinesíti az adatbázis kínálatát az a tény, hogy megyei könyvtárakat is tagjai között tudhat.*

2) Leleőhelyinformációk

Egy adatbázis értékét, különösen ha (mint jelen esetben is) leleőhelytájékoztatásra és könyvtárközi kölcsönzések továbbítására is vállalkozik, bibliográfiai tartalma mellett jelentősen meghatározhatja, hogy hány intézményre vonatkozó leleőhelyadatot tartalmaz. A jelenleg épülő (és március 19-i adatok szerint 265 ezer besorolási és 170 ezer bibliográfiai rekordot tartalmazó) adatbázisba való bekerülésre 16 intézmény áll sorban: felsőoktatási intézmények könyvtárai mellett három megyei könyvtár is.

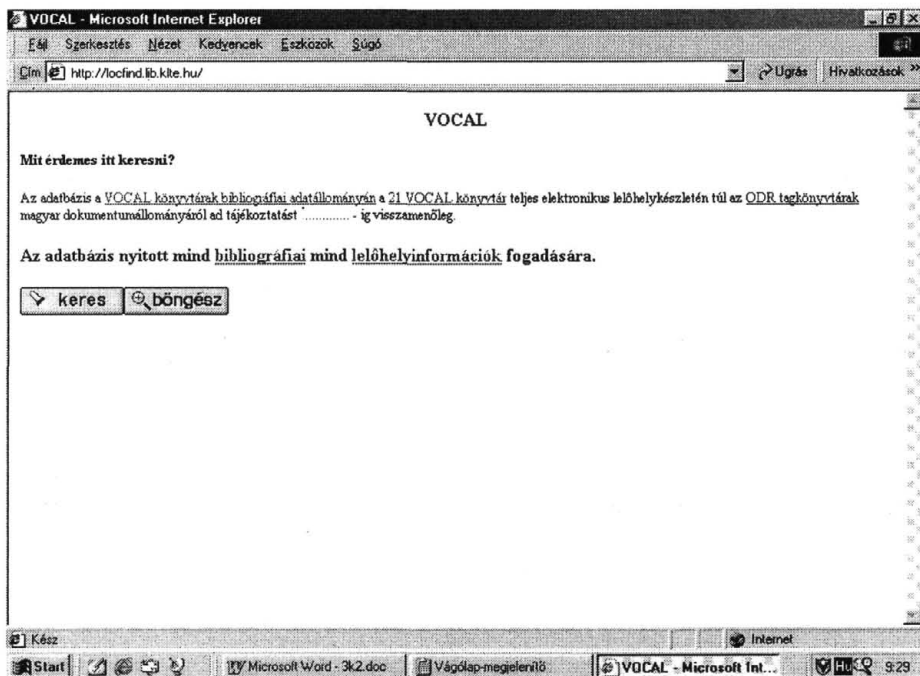
Az együtt katalogizálni kívánó könyvtárak leleőhelyadatain kívül az adatbázis más intézményekhez is kapcsolódik a leleőhelyadatok átvétele érdekében.

A leleőhelynyilvántartó rendszer működése

A tagok katalógusainak ismeretében feltételezhetjük: a VOCAL adatbázis alkalmas arra, hogy egy leleőhelyadatbázis bibliográfiai alapja legyen, legalábbis a legfrissebb könyvek és legalább másfél évtizedre visszamenő magyar dokumentumtermés esetében. Egyszerű mechanizmust kínál a rendszerhez csak leleőhelyadatokkal csatlakozni kívánók számára: hogy a leleőhelyadatok közvetítése se okozzon gondot, megteszi ezt a Könyvtárellátó Kht. a tőle vásároló és az őket erre felhatalmazó könyvtárak esetében.

A KELLO-rekordok útja

A rendelés teljesítése után a KELLO minden, az általa kiszállított, illetve az általa fenntartott boltban vásárolt könyvről készít egy leleőhelyrekordot. Jelenleg ez a rekord az adott könyv ISBN-jét és a megrendelő könyvtár KELLO-azonosítóját tartalmazza. Az e rekordokat tartalmazó fájlok minden éjszaka automatikusan áttöltődnek a KLTE Központi Könyvtárának szerverére. Itt a KELLO-kódokat kicserélik az adott könyvtár szabványos OSZK-kódjára (pl. D1), ezután a VOCAL adatbázisából az ISBN alapján válogatják az adott könyvhöz tartozó bibliográfiai leírásokat, majd kiegészítik a könyvtár leleőhelykódjával, és visszatöltik a katalógusba. Ha az adatbázis még nem tartalmazza a keresett bibliográfiai leírást, a leleőhelyrekordot félreteszi a rendszer a következő éjszakára. Ezt

a módszert használva a kiszállított könyvek KELLO-jegyzékének összeállítását követő éjjel a rekordok megkapják új lelőhelyeiket. Így előfordulhat, hogy a könyvet rendelő könyvtárban még fel sem dolgozott dokumentumok már szerepelnek az adatbázisban. Ez a jelenség a betöltés késleltetésével szükség esetén kizárható. (Továbbfejlesztési irány lehet, hogy betöltés előtt a dokumentum meglétét ellenőrzi a lokális katalógusban.)

Az adatbázis nem tartalmazza a könyvtárakon belüli lelőhely-információkat, csak azt, hogy melyik könyvtár állományában szerepel legalább egy példány a keresett dokumentumból. A rendszer nyitott, minden könyvtár elküldheti a más forrásból beszerzett dokumentumainak lelőhelyrekordejait, illetve a rendszeres, automatikus frissítés is megoldható, ehhez azonban, biztonsági okokból, személyes kapcsolatfelvételt van szükség.

A lelőhelyeket tartalmazó fájl minden sorában egy ISBN és a könyvtár azonosítója szerepelhet:

< isbn > < kello-azonosító >

vagy

< isbn > < oszk-azonosító >

A VOCAL rekordjaival kiegészített lelőhelyadatbázis a következő címeken érhető el:

* Z39.50: locfind.lib.klte.hu 210

* web: http://locfind.lib.klte.hu/ Z39.50 szerver

A Z39.50-es szerver alapértelmezett adatbázisa tartalmazza a lelőhely-információkat. Felhasználói nevet nem kér a rendszer. A USE-attribútum számára a bib1-es attribútumtábla elemei közül a következők használhatóak: 1004, 1, 1003,

4, 21, 29, 45, 2002, 54, 7, 8, 30, 12, 1028, 14, 31, 1018. A relációs attribútum csak a 30-as USE-attribútumra értelmezett, lehetséges értékei a szokásosak. A találati halmaz maximum 300 elemű lehet, nagyobb halmaz esetén a szerver hibát jelez. A rekordok megjelenítése USMARC és SUTRS formában lehetséges.

WEB OPAC

A Weben keresztül a Corvina-rendszer módosított WEBOPAC moduljával kereshetünk a lelőhely-adatbázisban. A keresett dokumentum megtalált lelőhelyei részletesebb lelőhelyinformációkhoz vezethetnek el, ha az adott könyvtár rendelkezik WEB-es OPAC-al, és az alkalmas a kapcsolat kialakítására, akkor a könyvtár neve hyperlink lesz, amire kattintva a helyi katalógusból kapjuk meg a keresett dokumentum adatait. Ezzel a módszerrel pontosan megtudhatjuk a helyi lelőhelyadatokat és a dokumentum aktuális kölcsönzési státuszát. Az OPAC alkalmassága azt jelenti, hogy megadható egy karaktersorozat, amihez az ISBN-t hozzáillesztve egy érvényes URL-t kapunk, és az éppen az adott könyv adatait választja ki a helyi katalógusból. Például ilyen karaktersorozat: http://www.lib.klte.hu/voyager/opac/wpac.cgi?ccl=find_isbn_. Így tehát a központi katalógusban csak minimális lelőhelyadatokat kell tárolnunk, mégis részletes és aktuális adatokat kaphatunk a dokumentumokról.

Az WEBOPAC-ban indított keresések lehetőséget adnak elektronikus könyvtárközi kérések küldésére a tulajdonos könyvtárakhoz, amennyiben ehhez hozzájárulnak: a lelőhelyködből kiolvasható információknak és a kikeresett doku-

Voyager Library System. Query Page - Microsoft Internet Explorer

Egy Szerkesztés Nézet Kedvencek Eszközök Súgó

Cím <http://vocal.lib.klte.hu/corvina/opac/wpac.cgi> Ugrás Hivatkozások

Lelőhelynyilvántartó adatbázis

Elektronikus Katalógus

mint Szerző

and or

mint Cím

and or

mint Tárgyszó

Kiadási idő: [ ]

Nyelv: Összes Típus: Összes

Találatok száma egy lapon: 5

Keresés Törlés

Corvina WWW Gateway v3.0 © 1998 Dataware Ltd.

Kéző Internet

Start Microsoft Word - 3k2.doc Vágszab-megjelenítő Voyager Library Syste... 9:31

mentum bibliográfiai adatainak felhasználásával könnyen szerkeszthető egy elektronikus levélben továbbítható könyvtárközi kölcsönzési kérés. Az elektronikus levélben továbbított kérések fogadása a könyvtáraktól nem követel külön fejlesztést. Ez a lehetőség azonban csak a regisztrált felhasználók, elsősorban könyvtárak számára áll fenn. Az elektronikus könyvtárközi kölcsönzésben részt nem vevő könyvtárak hagyományos postai címét írja ki a rendszer. A fentiekben vázolt program mind szándékaiban, mind technikai lehetőségeiben nyitott további, együtt katalogizálni vagy lelőhelyadatokkal csatlakozni kívánó partnerek fogadására.

Könyvkereső – könyvinformációs rendszer az interneten (Fazekas Emőke, Goda Gábor, MTA – SZTAKI)

A *Könyvkereső* az Interneten keresztül, a hagyományos böngésző programok segítségével elérhető információs rendszer, amely naprakész adatokat szolgáltat a Magyarországon megjelenő könyvekről, és segíti e könyvek beszerzését. Az 1993 óta épülő adatbázis jelenleg több mint 50.000 könyv, 4000 kiadó, terjesztő és bolt adatait tartalmazza. Létrehozói: a Felix & Co. (vezetési tanácsadó), az MTA SZTAKI (szoftverfejlesztő), a TypoteX (elektronikus kiadó) és az EURO-WEB Internet-szolgáltató cég.

1. A *Könyvkereső* az EuroWeb Internet-szolgáltató gépén, a <http://www.konyvkereso.hu> címen található, magyar, német és angol felhasználói felülettel.

Könyvkereso - Kereses szerzo, cim, kulcsszo szerint - Microsoft Internet Explorer

http://www.sztki.hu/netagi/uk/ker/indexm.cgi?kos=35296&m=szem.htm

KÖNYVKERESŐ S.O.S.

MAGYARORSZÁG LEGTELJESEBB KÖNYVKERESŐ RENDSZERE

Keresés   Uj könyvek   Könyvek a hírlán   Bemutatóink

Keresés könyvre

További keresések

- szerző, cím, kulcsszó
- ISBN
- témakörök
- összetett keresés
- képen nyelvi könyvek
- kiadók, terjesztők, boltok

Elegendő egyetlen szót írni valamelyik mezőbe, 7-let egy, *-gal több betűt helyettesíthet.
A kulcsszóra keresés a cím, tartalom, szinapszis, fa- és albesorolás mezőiben való keresést jelenti.

Szerző: és

Cím: és

Kulcsszó: és

Szókapcsolat

50 könyv / oldal

Mintakeresések

- Szerző mezőbe "Jókai" szót írva megtaláljuk mind Jókai Mór, mind Jókai Anna könyveit.
- Szerző mezőbe "Jókai An*" szót írva Jókai Anna műveit kapjuk.
- Cím mezőbe "térkép*" szót írva megtaláljuk a megjelent térképeket.

019114 látogató
1998.06.22. óta

Parancsikon - indexm.cgi?kos=35296&m=index.html   Internet

Start   Microsoft Word - 3k2.doc   Vágólap-megjelölő   Könyvkereso - Keres...   9:39

A barátságos, könnyen kezelhető keresőfelület mögött a Dataware Technologies cég hatékony, gyors válaszidővel dolgozó BRS/SEARCH szöveges adatbázis-kezelője működik. Tájékozódhatunk benne cím, szerző, kiadó, sorozatcím, ISBN, kiadási év, a könyv nyelve alapján, és lehetőség van a tartalmi besorolás, a szinapszis vagy akár a tartalomjegyzék tetszőleges szövegrészletére keresni. Könyvek mellett kereshetünk kiadók, terjesztők, boltok adataira is.

A megtalált könyv adatait tartalmazó oldalról tovább böngészhetünk: megtekinthetjük a szerző összes többi könyvének adatait vagy (ha sorozat része) a sorozat többi könyvét stb. A kapható könyvek meg is rendelhetők a Könyvkereső rendszeren keresztül, amelyet felkészítettek arra is, hogy a rendeléseket e-mailen vagy faxon közvetlenül a kiadókhöz továbbítsa. A megrendelések azonban egyelőre a Könyvkereső levelesládájába érkeznek, és onnan jutnak tovább. A teljes automatizmusra azoknál a kiadóknál fognak csak áttérni, akik szerződésben vállalják a megrendelések teljesítését.

A Könyvkereső egyik legfontosabb célja a minél szélesebb körű, naprakész könyvinformáció szolgáltatása. Ehhez szükség van az aktuális adatok gyors és az adatszolgáltató számára is kényelmes begyűjtésére. Ennek sikere nagy mértékben a könyvszakma segítségén is múlik. Az együttműködés előmozdításához kifejlesztettek egy online és egy hozzá csatlakozó offline karbantartó rendszert.

Azok a kiadók, amelyek már most jó internet-hozzáféréssel rendelkeznek, a WEB-en keresztül bejelentkezhetnek, és kereshetnek az online rendszerben, az új adatokat online rögzíthetik, az esetleges régi, hibás bejegyzéseket online módosíthatják. A csatlakozni vágyó kiadók online módon regisztrálhatják magukat a rendszerbe. Azok a kiadók, amelyeknek nincs internet-kapcsolatuk, és a

karbantartást nem ezen keresztül akarják végezni, letölthetik a saját könyveik adatait az off-line rendszerbe, ott bővíthetik, módosíthatják, majd visszatölthetik az adatokat. Azok a kiadók pedig, amelyek nem használnak internetet, megkaphatják lemezen a Könyvkereső adatbázisban lévő könyvek adatát, az offline program segítségével módosíthatják, bővíthetik azokat.

Természetesen a Könyvkereső irodája továbbra is fogad, gyűjt és rögzít papír alapú információkat is, így minden kiadó választhatja a számára legkényelmesebb adatszolgáltatási megoldást.

Fehérvári könyvtárak az interneten (Szűcs Gabriella – Komlósi József)

Székesfehérvár és Fejér megye könyvtárai állományukkal, szolgáltatásaikkal, fenntartóikkal, gépesítésükkel ugyanolyan változatos képet mutatnak, mint a magyar könyvtárak általában. Számos kis, néhány ezer kötetes, évtizedek óta működő szolgáltatóhely és iskolai könyvtár mellett a vállalati, szakkönyvtári gyűjtemények általában 40-50.000 kötetesek. Az igazán nagy állományokkal együtt (megyei könyvtár, szakszervezetek könyvtára, VOK könyvtár, felsőoktatási könyvtárak, városi könyvtárak stb.) a megye könyvtárainak összes állománya közel 3 milliós. Minden ötödik lakos tagja egy vagy több könyvtárnak.

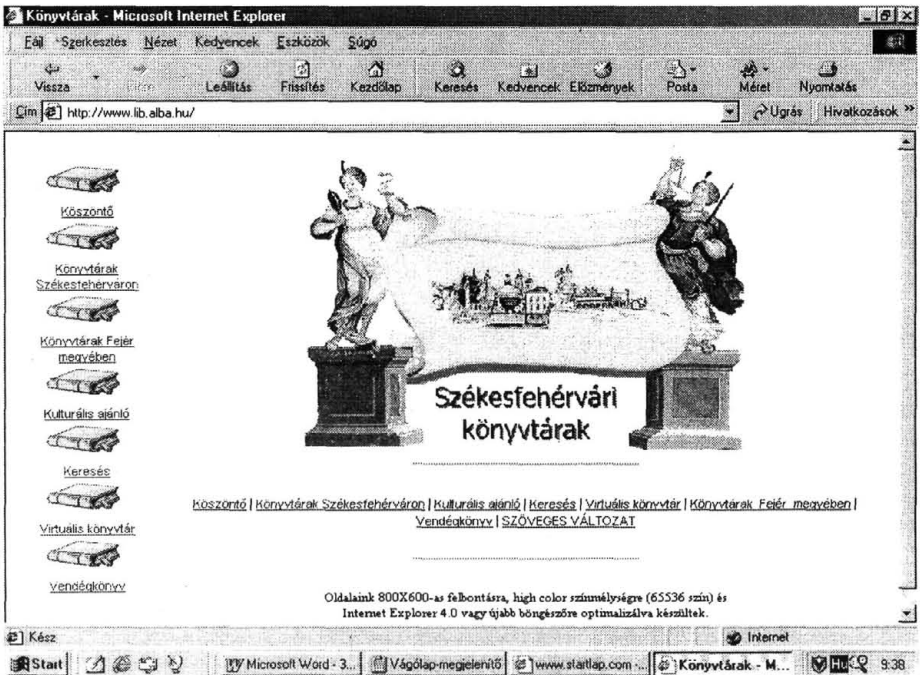
A közismert gazdasági okok miatt a könyvtárak nem tudtak önerőből fejleszteni a nyolcvanas-kilencvenes években, akkoriban az alapszolgáltatásokra is alig futotta. A fenntartók, a könyvtárosok és az „átlagolvasó” energiáját az életben maradás napi teendői kötötték le.

Manapság is többségben vannak az egyetlen számítógéppel sem rendelkező, sőt azt nem is tervezhető, jelentős gyűjteménnyel rendelkező nagyközségi, községi, szak- és iskolai könyvtárak. Másutt online katalógusokat építenek az utóbbi két-három évben pályázatokon nyert integrált könyvtári rendszerekkel és programokkal, mint pl. Szirén, Aleph, Textar, Tinlib stb.

Napjainkban nem számít újdonságnak a könyvtári szolgáltatások hálózati integrációja. Egyre több közgyűjtemény és könyvtár szolgáltatása válik egyetlen hálózati belépéssel elérhetővé, megkönnyítve és jelentősen meggyorsítva a könyvtárak közeli s távoli használóinak tájékozódását. A nyilvánvaló különbségek és a sokszínűség mellett nem szorul különösebb magyarázatra, védelemre, igazolásra az a szándék, hogy könyvtárainkról az internet segítségével is hírt adjunk. Nem csupán pályázati szinten reális (bár ott éppen újabban irreális), hogy a lassan, különböző technikai háttérrel, különböző operációs rendszerrel, kevés szakemberrel, többnyire lelkes amatőrökkel épülő intézményi hálózatok „teljes” kialakulását semmiképp ne várjuk meg, sőt a közös felhasználói felületen – honlapon – minden Fejér megyei könyvtárnak lehetsége legyen szolgáltatásai publikussá tételére.

E cél érdekében a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár technikai és tartalmi fejlesztésekhez kért támogatást 1997-ben – formálisan a székesfehérvári könyvtárak megbízásából – valójában a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Fejér Megyei Szervezete képviselőjében. A Nemzeti Kulturális Alap Digitális Kultúra Kollégiumának pályázati támogatása az induláshoz szükséges technikai minimu-

mot, a szerveren tartás költségeit fedezte. A székesfehérvári önkormányzat kulturális támogatása a grafikai tervezés költségeihez járult hozzá. Pályázati támogatásokból a www.lib.alba.hu cím alatt egy elektronikus könyvtár alapjait teremtettük meg. Székesfehérvár könyvtárai közül – az általános iskolákat kivéve – 40 intézménytől, könyvtártól kértünk adatokat.

Arculatuk megismerésére, jellemzőik feltérképezésére törekedtünk, ezért a könyvtár állományáról és szolgáltatásairól, személyzetéről és kiadványairól, használatának feltételeiről és módjáról, kapcsolatairól és erősségeiről, gépesítési terveiről, valamint a vele kapcsolatos közhasznú, általános tudnivalókról kérdeztünk.

Fejér megye könyvtáiról egyelőre csak címadataink vannak. Az adatlap bevált, a hiányzó általános iskolai és megyei-települési könyvtáraknál is ezt fogjuk használni. Kiemelkedő fontosságúnak tartjuk az online tájékoztató szolgálat fokozatos fejlesztését, noha e téren még nagyon kevés az igazodási pont, a következő magyar minta. Jelenleg gépi keresést (böngészők) és könyvtárosi keresési lehetőséget ajánlunk honlapunk látogatóinak. A virtuális olvasószolgálat érdekes, következtetések levonására is alkalmas tapasztalatairól – az állandóan gyarapodó kérdéseket átgondoltan elemezve – a konferencián szeretnénk beszámolni. Virtuális könyvtárunk polcain a más szolgáltató gépeken levő könyvtárakról, katalógusokról, folyóiratokról és kiadókról gyűjtünk, rendszerezünk, frissítünk kapcsoló adatokat. Első virtuális kiállításunk fényképezőgéppel készült fotóin néhány szép, a helyi könyvtárakban megtalálható régi könyvet mutatunk be. Magától értetődően tettünk eleget a régió legjelentősebb irodalmi, művészeti, kulturális folyóirata, az Árgus szerkesztősége felkérésének, amikor leg-

Könyvtárak Fejér megyében - Microsoft Internet Explorer

http://www.lib.alba.hu/LibFejer.htm

Könyvtárak Fejér megyében

Az alábbiakban Fejér megye könyvtárai közül az önkormányzatok könyvtárak címszó alatt még a települések betűrendjében. Egyelőre csak a címet, de természetesen minden Fejér megyei könyvtárat szeretnénk bemutatni, a megyeszékhely Székesfehérváron könyvtáraihoz hasonlóan.

A-D I E L I M B I S Z

Abe	Rákóczi u. 2.	8127	Könyvtárvezető: Bor Jánosné
Adony	Rákóczi u. 28.	2457	Könyvtárvezető: Pajzán Sándor Katalin
Alap	Fő u. 184.	7011	Könyvtárvezető: Herr Ferenc
Alcsútdoboz	Szabadság u. 105.	8007	Könyvtárvezető: Szatmári Béla
Alsószentiván	Béke u. 29	7012	nincs könyvtáros
Bakonycserrnye	Fő u. 32.	8008	Könyvtárvezető: Tari Jánosné
Balinka	Petőfi u. 80.	8005	Könyvtárvezető: Marosán Lászlóné
Berecs	Szabadság tér 9.	2427	Könyvtárvezető: Nyúlai Cecília Éva
Berecska	Kossuth Lajos u. 37.	2471	nincs könyvtáros
Belnánthely	Szabadság u. 2.	2455	nincs könyvtáros

alább tartalomjegyzék-mutató szinten vállaltuk a folyóirat elektronikus megjelenítését. A nagyon új, érdekes és ma még bizonytalanul értelmezhető kollektív szerzőségi jog terminológiája a kiadás normalizálódását, teljes szövegű anyagok megjelentetésének megvalósíthatóságát jelenti majd számunkra is. Szeretnénk, ha az Árguson kívül minél több helyi kiadvány közzétételében, de legalább hozzáféréseben működhetnének közre. A helyi kiadóknál, könyvesboltokban kapható, Fehérvárról szóló, ill. vele kapcsolatos kiadványokat, olvasnivalókat is örömmel ajánljuk. A Székesfehérvár közös könyvtári honlapjának és információs szolgáltatásainak tartalmi kialakításával, szolgáltatásaival kapcsolatos feladatokat, fejlesztéseket 1996 óta magánemberként, munkaidőn kívül végzik a könyvtáros kollégák. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Fejér Megyei Szervezetének juttatott és remélt pályázati támogatásokból színvonalasabb, gyorsabban fejlődő szolgáltatásokat tudnánk kínálni. Folytatni szeretnénk a székesfehérvári általános iskolai könyvtárakra is kiterjedő, teljes körű adatfeldolgozást, majd megkezdeni a megye könyvtárai adatainak feldolgozását. Meg akarjuk teremteni a helyi kiadványok, fontosabb dokumentumok digitalizálásának feltételeit. A mostani értékes, eléggé fel nem becsülhető, ámde ritka és egyoldalú (kérdésgető) kapcsolat helyett állandó és valódi együttműködést szeretnénk kialakítani a magyar kulturális örökség digitalizálásában és hálózati szolgáltatásában élen járó Magyar Elektronikus Könyvtár munkatársaival a hatékony, összehangolt munkavégzés, szabványos megoldások, követendő eljárások gyors adaptálása érdekében. Ugyancsak együttműködés kívánatos a székesfehérvári Digital Regia projektet megvalósító helyi intézményekkel. *(Folytatjuk)*

Fejős László